

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Metodika pro odborné praxe v projektu Školy v pohybu II.

Realizátor projektu: o. s. AISIS Kladno

Realizace projektu: říjen 2009 - prosinec 2011

Autoři: realizační tým projektu

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Metodika pro odborné praxe

Obsah

1. Úvod
2. Semináře a workshopy - o čem to je
3. Nabídka odborných praxí (seminářů a workshopů)
4. Podle čeho vybírat odborné praxe (semináře a workshopy)

1. Úvod

Tato metodika vznikla v rámci projektu Školy v pohybu II., který je realizován občanským sdružením AISIS o.s. Kladno v Libereckém kraji v roce 2009 - 2011.

Metodika je určena jak lektorům, kteří po celou dobu v rámci projektu nabízejí školám další vzdělávání, tak pedagogům.

Tento materiál také slouží pro vedení základních škol, aby si umělo udělat konkrétní představu o tom, jaké služby mohou být v rámci klíčové aktivity číslo 4 v projektu nabízeny a jak je mohou využít při realizaci/plánování dalšího vzdělávání pedagogů ve škole.

Metodika se zaměřuje se na popis koncepce a organizace odborných praxí. Termínem odborné praxe jsou v projektu myšleny formy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v podobě seminářů nebo workshopů. Ostatní formy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, jako je mentoring, koučování, konzultace jsou popsány v jiné metodice.

Odborné praxe jsou v projektu určeny pedagogickým sborům jako celkům nebo skupinám pedagogů ze školy zapojené do projektu.

Cílem projektu je vést pedagogické sbory základních škol k tomu, aby si osvojily principy fungování učící se organizace, kde se jednotliví pedagogové i celý pedagogický sbor systematicky průběžně dále vzdělávají a své vzdělávání efektivně plánují v souladu dlouhodobých cílů školy a v souladu s její filosofií.

Do projektu je zapojeno celkem osm základních škol. Pro každou školu začíná práce v projektu dvoudenním výjezdním workshopem, na kterém se všichni pedagogičtí pracovníci soustředí na:

- a) analýzu současného stavu školy (vyhodnocení toho, co se nám ne/daří realizovat v naší škole);
- b) sestavení dlouhodobé vize školy, ze které pak zpracují vizi krátkodobou (na dobu trvání projektu);
- c) vypracování rozvojového plánu školy, který je cestou k dosažení krátkodobé vize.

Na základě toho si každá škola vybírá pro naplnění své vize externí podporu z projektu Školy v pohybu II., která je dána těmito formami:

1. Podpora pro všechny pedagogické pracovníky
  - a. Semináře a workshopy pro celý pedagogický sbor - semináře se konají přímo ve škole
  - b. Mentoring pro zavádění poznatků získaných na seminářích
  - c. Konzultace s průvodcem ke konkrétnímu tématu
  - d. Stáže na vybraných školách, kde mohou pedagogové načerpat inspiraci pro svou práci

2. Podpora pro širší vedení školy

- e. Semináře pro management školy - účastníci jsou ze všech škol zapojených do projektu
- f. Koučování pro ředitele či širší vedení školy

Tato metodika je zaměřena na bod 1 a. - semináře a workshopy pro celý pedagogický sbor (nebo jeho větší část).

2. Semináře a workshopy - o čem to je

Seminář nebo workshop je interaktivní forma vzdělávání dospělých, při které se jeho účastníci podílejí aktivně na své výuce. Semináře jsou zaměřené na získání dovedností a poznatků k danému tématu. K tomu je využívána řada učebních činností - kladení otázek a diskuze, skupinová práce, simulace, hraní rolí, brainstorming, případové studie...

Nejefektivnější je, pokud seminář/workshop absolvuje celý pedagogický sbor školy. Pokud se škola (tedy vedení školy společně s pedagogy) rozhodne, že chce za dobu realizace projektu zlepšit svou činnost v nějaké konkrétní oblasti, pak by všichni pedagogové měli mít ujasněnou terminologii, znát metody, mít přehled... Semináře jsou zpravidla jednodenní a konají se přímo ve škole. Občas se semináře konají jako dvoudenní akce a to pak obvykle s výjezdem mimo školu, aby byly využity celé dva dny včetně večera.

Výběr semináře/workshopu, jeho téma se odvíjí z akčního plánu školy, který vznikne na úvodním dvoudenním setkání v rámci první klíčové aktivity a následně je finálně vybírán diskuzí s průvodcem školy nebo koučem, který škole pomáhá v jejím rozvoji.

Každá škola si vybírá jiná témata seminářů - tak aby korespondovaly s obsahem změny, kterou si škola definovala na vstupním dvoudenním řešitelském setkání.

3. Nabídka odborných praxí (seminářů a workshopů)

<p style="text-align: center;">Název semináře / workshopu a jeho obsah</p>	<p style="text-align: center;">Cíl semináře / workshopu</p>
<p>Hodnocení žáků</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pojmy: hodnocení - klasifikace - zpětná vazba ▪ Proč musíme ve škole hodnotit ▪ Právní rámec hodnocení žáků - základy legislativy ▪ Kontexty hodnocení ▪ Výhody a nevýhody známek a slovního hodnocení ▪ Sebeevaluace žáka ▪ Pravidla a kritéria pro hodnocení žáků 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zakotvit znalosti o právním rámci hodnocení žáků. ▪ Uvědomit si výhody a nevýhody známkování a slovního hodnocení. ▪ Získat inspiraci z pravidel hodnocení žáků a kritérií pro hodnocení a klasifikaci žáků z dalších škol. ▪ Sestavit základní pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků pro „naši“ (školu, která seminář absolvuje).
<p>Komunikace ve škole</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktivní naslouchání ▪ Navození komunikačního raportu ▪ Povzbuzující a podporující formulace ▪ Odstraňování překážek komunikace ▪ Pozitivní ukončení rozhovoru ▪ Konzultace za přítomnosti rodiče i žáka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Osvojení si nových a efektivních způsobů komunikace a dovedností a jejich využití při jednání s žáky, kolegy a rodiči. ▪ Prostřednictvím her, technik, sdílení zkušeností a informací si účastníci programu osvojí nové postupy a způsoby komunikace. ▪ Osvojení si pravidel pro realizaci konzultací za účasti nejen pedagoga a rodičů ale i žáka - nácvik komunikace. ▪ Osvojení si základů efektivní verbální komunikace - vlastní komunikační styl účastníka: chybné slovní návyky - efektivní slovní formulace (ucelená sdělení) - pravidla efektivního naslouchání - trénink sebe prezentace a rétorické minimum. ▪ Osvojení pravidel asertivního jednání - diagnostika vlastního stylu v zátěžových situacích.

<p>Kooperace a týmová práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vyzkoušet si metody týmové práce ▪ komunikace v týmové práci ▪ profil rolí v rýmu, pohled na sebe samotného ▪ kooperace a skupinová práce ▪ aktivizující metody ve výuce, praktické využití ▪ role učitele v kooperativní činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Účastníci se seznámí s učební strategií skupinového a kooperativního učení, ujasní si vztahy a pojmy - skupinová práce, kooperace, tým, sociální dovednosti. ▪ ▪ Základem semináře jsou prožitkové interaktivní činnosti, inspirační aktivity.
<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Úvod do tématu „Osobnostní a sociální výchova“ (OSV) <ul style="list-style-type: none"> - cíle OSV - témata OSV ▪ Výstavba lekce OSV - Téma je zacíleno na založení dovednosti plánovat optimální strukturu lekce OSV na základě zákonitostí učení. Zabývá se následností činností tak, aby jedna činnost podporovala druhou v efektivitě a umocňovala její učební potenciál, vyhnutí se učební interferenci. <ul style="list-style-type: none"> - Zahájení lekce a návazné aktivity ve vztahu k cíli. - Závěrečné aktivity. - Aplikace na konkrétní lekce OSV podle potřeb účastníků. ▪ Řízení učebních procesů v OSV <ul style="list-style-type: none"> - Instrukce učebních aktivit <ul style="list-style-type: none"> ○ vztah instrukce a cíle ○ vztah instrukce a činnosti ○ vztah instrukce a přesnosti formulace - Reflexe učebních aktivit <ul style="list-style-type: none"> ○ vztah reflexe, cíle a instrukce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kompetence oborově předmětová - (zkvalitnění orientace v učivu OSV - tématech; zvýšení schopnosti porozumět tématům) ▪ kompetence didaktická (plánování kurzu i lekce, řízení učebních procesů v oblasti OSV, porozumění metodám OSV a jejich vazbě na cíl) ▪ kompetence obecně pedagogická (porozumění pozici obsahů a metod OSV v systému výchovy, v němž účastník působí) ▪

<ul style="list-style-type: none"> ○ reflexe lidí ○ reflexe obecných jevů ○ reflexe procesů 	
<p>Teambuilding pro pedagogický sbor</p> <p>Prožitkový seminář zaměřený na týmovou práci a efektivní komunikaci pedagogického sboru.</p> <p>Seminář může být pro pedagogy inspirací pro nastavení spolupráce a efektivní komunikace v třídním kolektivu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tým - definice ▪ Rozvoj týmu ▪ Týmové role ▪ Skupinová dynamika ▪ Efektivně fungující pedagogický sbor - co a jak ne/funguje v takovém týmu ▪ Má-li se ve škole něco změnit, musí se změnit tým - význam týmu - pozitivní klima školy ▪ Teambuildingové aktivity - zaměření těchto aktivit a co při nich mohou sledovat ohledně skupinové dynamiky (aktivity převážně outdoorové - kdy skupina dostane úkol a lektor sleduje, jakým způsobem úkol řeší) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Naladit se společně na spolupráci v pedagogickém sboru ▪ Porozumět významu spolupracujícího týmu pro efektivní práci ▪ Cílem semináře je, aby si účastníci uvědomili, že tým je skupina vzájemně na sobě závislých lidí, kteří mají navzájem se doplňující schopnosti a jsou zavázáni společným smysluplným záměrem a specifickými cíli. ▪ Účastníci by měli porozumět tomu, že členové týmu musí mít společný a spolupracující přístup k práci, jasné role a odpovědnosti a jsou navzájem odpovědní za výkon celého týmu. ▪ Účastníci si prostřednictvím aktivit vyzkouší, jaký je rozdíl mezi skupinou, ve které účastníci nespolečně pracují a mezi týmem, který má rozdělené týmové role a sleduje společný cíl. ▪ Účastníci získají základní dovednosti, pomocí nichž budou v určitých situacích schopni účinněji komunikovat s žáky, rodiči a svými kolegy. ▪ Nastavit efektivní komunikaci a spolupracující tým

4. Podle čeho vybírat odborné praxe (semináře a workshopy)

Každá škola by při vybírání dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků měla vycházet z těchto bodů:

1. Při výběru odborné praxe je potřeba vycházet z vize školy, která byla stanovena na úvodním dvoudenním výjezdním workshopu.
2. Vedení školy musí brát v úvahu výsledky z Evaluace škol a to především se zaměřením na body Průběh vzdělávání - Efektivní metody učení, Pravidla pro hodnocení žáků, Průběh hodnocení žáků a Pedagogičtí pracovníci - Profesionální rozvoj a odborný růst pedagogů, Další vzdělávání pedagogů, Vzdělávání v efektivních metodách výuky.
3. Má-li dojít k lepšímu přijímání společných vzdělávacích akcí, je potřeba před konáním semináře analyzovat aktuální vzdělávací potřeby pedagogického sboru a na základě výstupů z analýzy sestavit program.
4. Vzdělávací semináře spojené s realizací rozvojových a strategických priorit školy by měly mít přednost před ostatními semináři.